

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i Busquets

Antoni Vives Reus

Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)

TEMA

Setmana del Llibre en Català

La Setmana del Llibre en Català omple de paraules els jardins de la Misericòrdia de Palma. El pregó inaugural va ser una evocació nostàlgica a la lectura, des dels quioscos de joventut fins a la importància del català avui dia.

La lectura com a antídoto contra la intolerància i els discursos d'odi

Neus Picó Veny *

Les parades de llibres de la trenta-sisena edició de la Setmana del Llibre en Català han omplert de paraules els jardins del Centre de Cultura de la Misericòrdia de Palma. Enguany el pregó inaugural ha anat a càrrec del president de l'Obra Cultural Balear. Antoni Llabrés va fer una evocació nostàlgica, tendra i personal dels primers esta-

bliments en què molts de lectors, de diferents generacions, ens acostàrem per primera vegada a la lectura; els quioscos i es referí als clàssics literaris que ens ajudaren a fer volar la imaginació en els anys d'infantesa i joventut. No hi faltaren referències a editorials com Bruguera i Molino i a escriptors com Verne, Salgari, Scott, Twain, Dickens, Stevenson, Conrad, London... Amb els quals ens formàrem com a lectors i ens férem addictes a l'encís de la literatura.

Durant la seva dissertació, el

president de l'OCB va definir el llibre com un artefacte d'un potencial extraordinari, una eina generadora de consciències crítiques i de persones lliures i va recordar que, de manera recurrent al llarg dels segles, ha estat prohibit, expurgat, censurat, amagat i fins i tot cremat; i perseguits i castigats els seus autors i editors o simples posseïdors i lectors; per motius

molt diversos i tots contraris a la llibertat, i entre els quals també per mor de la llengua en què estaven escrits. També apel·là a la lectura com a antídoto contra la intolerància i els discursos d'odi i que llegir en català, escriure en català, conèixer els nostres autors i estimar la seva obra representa també un acte de supervivència col·lectiva i un compromís amb el futur.

Llabrés va tenir paraules de record i homenatge per a la figura de Josep Maria Llompart i aprofità l'avinentesa per reclamar als poders públics que defensar i promoure la llengua catalana i tota la cultura que s'hi expressa no és una opció, constitueix un mandat estatutari i exigeix un compromís major amb els nostres escriptors, amb la difusió de la literatura feta en català a les Illes Balears.

* Membre de la junta directiva de l'OCB

TEMA

Bregues de galls al Camp Redó

L'afició per les bregues de galls a Mallorca va tenir un ressorgiment sorprenent a mitjans del segle XX, culminant amb la construcció d'un espai singular que va ser testimoni d'un espectacle popular, avui dia impensable.

El Reñidero de Can Veta (1949-1963)

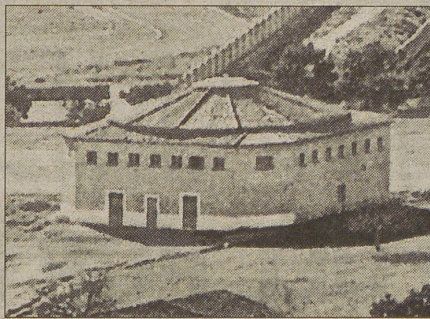
Manuel García Gargallo *

Les bregues de galls foren un espectacle popular massiu a Mallorca durant segles fins fa pocs temps. El primer local construït a tal efecte a Palma estigué al carrer dels Horts, núm. 14; les primeres notícies són de 1856, però segurament fos anterior. Atès l'èxit, obrí un altre local a la plaça de l'Olivar,

actiu almenys des del 1877. Obrien i tancaven segons els alts i baixos de l'afició; els Horts sovint fou teatre i magatzem; i l'Olivar, el Cafè Reñidero.

Als anys 40 l'afició a l'illa havia desaparegut; però renasqué amb força i a principis de 1946 reobria el local dels Horts, que aviat quedà petit. Així, fou planejat un de nou als terrenys de la possessió de Can Veta (Camp Redó), al final del carrer Vázquez Mella (avui Ferran Valentí).

L'11 d'octubre de 1948 posava la primera pedra el president de la diputació, Pedro Salas Garau, un dels promotors. Obrí el 16 de gener de 1949 i fou conegut com Reñidero de Can Veta. Gaudia de 700 places d'aforament i era un edifici ben peculiar: de planta quadrada i xamfrans retallats, pis superior i teulada cònica, amb grades ascendents al voltant de l'escenari. Als primers anys hagueren sessions casi setmanals entre galls de diversos criadors de l'illa, amb especial

rivalitat entre Palma i Alaró, o entre galleres de Palma.

Can Veta va tancar el 1958, víctima del descens de l'afició que l'havia promogut anys abans. Encara reobrí l'1 d'abril de 1962 amb el nom de Reñidero Palma; però només va aguantar un any fins tancar definitivament. Poc més durarien les bregues de galls arreu de Mallorca, fins ser prohibides.

L'edifici del Reñidero continuaria tancat i degradant-se. Als anys 80 només quedaven runes i durant els 90 la zona fou urbanitzada. Avui és un espai verd, entre els números 3 i 5 del carrer Mare Jeanne Jugan, on encara manca algun recordatori per les aus que allà protagonitzaren un espectacle cruel, avui afortunadament impensable.

* Doctor en Història Contemporània (UB).

TEMA

Recursos sense ètica ambiental

No només perquè ho digui la llei sinó per necessitat és important remarcar la necessitat d'una bona educació ambiental, però molts docents no tenen la formació necessària. És imprescindible que tothom conegui que hi ha al darrere les grans empreses multinacionals per no caure en aspecte com el que parla l'article.

Detectant el 'greenwashing' a l'educació ambiental

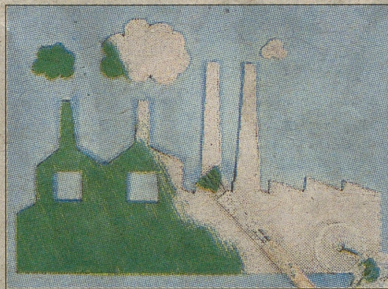
Mireia Costa Bisquerra *

L'entrada en vigor de la LOMLOE va recalcar la importància de l'Educació Ambiental (EA), reconeixent el seu paper clau en la formació de l'alumnat davant els desafiaments ambientals i la necessitat que el sistema educatiu respongui a la triple crisi pla-

netària: canvi climàtic, pèrdua de biodiversitat i contaminació.

Per a això, és clau una bona capacitat ambiental del professorat, tant en actiu com en formació inicial, però diversos estudis mostren que aquesta formació continua sent insuficient. Això genera una bretxa entre les habilitats que s'ensenyen i les necessàries per a afrontar els problemes ambientals actuals, a l'aula i en la vida quotidiana de l'alumnat.

Davant aquesta manca, molts docents recorren a recursos externs per a abordar temes d'Educació Ambiental. En aquest context, sorgeixen actors amb interessos empresarials que cerquen influir en el sistema educatiu. Així, entitats sense ànim de lucre, organitzacions i empreses dissenyen i patrocinen programes dirigits a l'alumnat. Encara que algunes es presenten com a defensores del medi ambient, en certs casos utilitzen l'educació per a encobrir pràctiques poc sostenibles, en una estratègia

coneguda com greenwashing. El greenwashing consisteix a difondre informació ambiental enganyosa, falsa o incompleta, projectant una imatge de compromís ambiental que no s'ajusta a la realitat. Sota aquesta aparença es transmeten missatges esbiaixats i alineats amb interessos particulars.

Per a abordar aquesta problemàtica neix la rúbrica GreenWaScore (<https://greenwascore.vercel.app/>), una eina que permet analitzar si un programa d'EA promou valors sostenibles o només busca millorar la imatge verda de qui ho impulsa. Avaluat mitjançant 43 indicadors, la qualitat d'aquests programes en tres nivells: incorre, podria incorrer o no incorre en greenwashing.

* Grup de Recerca en Educació Ambiental per a la Sostenibilitat, programa SOIB Recerca i Innovació- INVESTIGO